

ПОД-СЕКЦІЯ 10. Управління персоналом

Драган О.І.,

д.е.н., професор кафедри управління персоналом та економіки праці

Національного університету харчових технологій

**ІННОВАЦІЙНА КУЛЬТУРА ПІДПРИЄМСТВА (ОРГАНІЗАЦІЇ)
В ІНТЕРАКТИВНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ СЕРЕДОВИЩІ**

Ключові слова: культура, інноваційна культура, емоційний інтелект, підприємство.

Драган Е.И.

**ИННОВАЦИОННАЯ КУЛЬТУРА ПРЕДПРИЯТИЯ
(ОРГАНИЗАЦИИ) В ИНТЕРАКТИВНОЙ ИНФОРМАЦИОННОЙ СРЕДЕ**

Ключевые слова: культура, инновационная культура, эмоциональный интеллект, предприятие.

Dragan O.

**INNOVATION CULTURE OF ENTERPRISE (ORGANIZATION) IN
INTERACTIVE INFORMATION ENVIRONMENT**

Keywords: culture, innovative culture, emotional intelligence, enterprise.

Людську культуру можна охарактеризувати як мудрість, накопичену людством, пам'ять, що вміщує досвід і знання, духовні досягнення суспільства і окремих індивідів. Культурою є система світоглядів, цінностей і знань, які широко розповсюджені у суспільстві і передаються від покоління до покоління. Культура базується на традиціях, а процеси інформатизації поєднують різні

цивілізації, різні культурно-економічні цінності, що історично формувалися в різні часи.

Історія людської цивілізації свідчить, що суспільство завжди потребувало людей, які концентрують у собі високий інтелектуальний і творчий потенціал, мають неординарні аналітичні здібності. Сьогодні велика роль відводиться інтелектуалізації суспільства, коли весь світ використовує нові інформаційні технології, що безперечно, розширює пізнавальні можливості людини.

Розробляються нові технології, відкриваються нові явища, факти, з'являються нові теорії та знання, нові науки. Їх вивчення супроводжується розробкою методологічного інструментарію досліджень. Така інтенсивна розбудова наукового потенціалу впливає на стан інноваційної культури у суспільстві, наслідком чого стає винахідництво, раціоналізаторство й освоєння принципово нових технологій пошуку, поширення, трансляції знань у соціально-економічному просторі з метою забезпечення конкурентних переваг підприємств в умовах ринкової економіки.

Більшість сучасних наукових досліджень присвячено сутності поняття «інноваційна культура» як складової організаційної культури, як інноваційному способу мислення тощо. Водночас сутність поняття «інноваційна культура» більш розкривається в наукових публікаціях через призму філософії, педагогіки, соціології і психології, ніж управління. Залишаються нерозкритим фактори формування інноваційної культури підприємства для розвитку його інноваційного потенціалу.

Світовий досвід в сфері управління вказує на те, що сьогодні подолати інноваційну стагнацію лише завдяки інвестиціям неможливо. Виникає потреба в актуалізації використання творчого потенціалу суспільства поряд з фінансовими методами стимулювання інноваційної діяльності. І тому, робить висновок Захарчин Г.М., в умовах інтерактивного інформаційного

середовища комерційний успіх підприємства залежить насамперед від здатності управлінців забезпечити баланс між творчістю, креативністю та ефективністю [1, с.94]. Водночас забезпечити цей баланс може тільки формування інноваційної культури підприємства (організації).

Існують різні наукові підходи до визначення поняття “інноваційна культура”, які класифікуються таким чином: культурологічний; соціально-психологічний; інтелектуальний; економічний [1, с.96].

В основі інтелектуального підходу до трактування інноваційної культури є сутність «...знання, вміння, творчі здібності й досвід цілеспрямованої підготовки, комплексного впровадження і всестороннього освоєння новацій в інноваційній сфері» [2, с.52]. На нашу думку, інтелектуальний підхід до інноваційної культури пов’язаний з розвитком інтелекту особистості. Важливо розуміти співвідношення і взаємодію знань, вмінь, здібностей, досвіду з індивідом, а також яким чином вони можуть впливати на розвиток творчого мислення та креативного підходу до вирішення різноманітних завдань на підприємстві. Інноваційна культура з одного боку є основою реалізації розвитку творчого способу мислення, а з іншого – сама зазнає трансформації через вплив неординарного мислення, креативності. Інтелектуальний рівень особистості характеризується загалом двома основними параметрами: обсягом придбаної інформації та здатністю використання цієї інформації для вирішення різноманітних проблемних ситуацій, які виникають у процесі інноваційної діяльності підприємства.

Кожна особистість, щоб стати творцем, має спочатку засвоїти ті «стандарти мислення», які історично виробило людство. Інтелект пов’язаний з такою ознакою, як розум, розумові здатності. Проте поняття «інтелект» ширше, ніж поняття «розум». Крім розуму, інтелект охоплює мудрість особи, рівень її мислення, набуті знання, ерудицію, компетенцію, інтуїцію, глибину осмислення явищ, уміння аналізувати тощо. Тобто інтелект відображає ступінь розумової обдарованості, творчий розвиток здібностей, вагомість

розумових зусиль, систему розумових операцій. Інтелект – це здатність людини керуватися розумом, почуттями, волею, пристосовувати внутрішнє ставлення до зовнішніх чинників, абстрактно мислити й розв'язувати проблеми, раціонально пізнавати тощо.

Інтелект – це якісні й кількісні характеристики розуму, своєрідний його критерій. Якщо розум є даним людині природою, то інтелект в основному є результатом соціалізації особистості. Безумовно, інтелект має певні властивості. Це передусім абстрактність, розсудливість, особливості сприймання, пам'яті, мислення, уяви, а також творчість, яка виявляється у практичному мисленні. Розкрити поняття “інтелект” допомагають наявна глибина пізнання, широта творчості, високий потенціал, свобода мислення, розвинені емоції та особиста активність.

Деніел Гоулмен зацікавився секретами успіху провідних компаній і проаналізував понад 168 підприємств і їх лідерів. В результаті були виділені три основні категорії особистих якостей менеджерів, які сприяють інноваційній діяльності: технічні здібності (уміння створювати нове); пізнавальні здібності (аналітичне мислення і планування); емоційні (вміння працювати з людьми і ефективно впроваджувати нові ідеї) [3, с.111]. Було введено поняття «емоційного інтелекту», високий рівень якого забезпечує близько 85% успіху в управлінні персоналом. Дослідження свідчать, що емоційний інтелект визначається як: вміння діяти у взаємозв'язку з внутрішнім середовищем своїх почуттів і бажань; вміння розуміти відношення особистості і управляти її емоційною сферою на основі аналізу і синтезу; вміння ефективно контролювати емоції і використовувати їх для покращення мислення; сукупність емоційних, особистих, і соціальних здібностей, які впливають на загальне вміння ефективно справлятися з вимогами і тиском соціального середовища; емоційно-інтелектуальна активність. Поняття інноваційної культури у сучасному світі інтерпретують

у зв'язку зі змогою вчитись новому, із здатністю до адаптації, з активністю і саморегуляцією.

На нашу думку, інноваційна культура підприємства (організації) повинна включати розвиток адаптаційної групи здібностей, які відповідають за управління емоціями в стресових ситуаціях (самоконтроль, вибір продуктивних стратегій поведінки); самомотивація (здатність викликати та підтримувати емоції, які спонукають до діяльності). В ряді психологічних концепцій дане поняття ототожнюють з системою розумових дій, зі стилем і стратегією розвитку проблеми, з ефективністю індивідуального підходу до ситуацій, які вимагають емоційно-пізнавальної активності. Ця здібність розвивається спеціалістами в процесі постійного навчання та самовдосконалення, в щоденній практиці, яка, виступаючи джерелом нових проблем та задач, є каталізатором для вдосконалення та збагачення інноваційного потенціалу підприємства (організації).

Дослідження багатьох спеціалістів переконливо свідчать: серед факторів інноваційного розвитку необхідно враховувати не тільки наявність наукового доробку і матеріальних та фінансових ресурсів, а й рівень відповідної інноваційної культури.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Захарчин Г.М. Поняття інноваційної культури та її роль в інноваційній системі підприємства / Г.М. Захарчин, О.Я. Андрійчук [Електронний ресурс]: <http://at.zavantag.com/docs/709/index-148580.html>
2. Чухно А.А. Інтелектуальний капітал: сутність, форми і закономірності розвитку. Ст. 2 / А.А. Чухно // Економіка України. – 2003. – № 12. – С. 51–57.

3. Гоулман Д. Эмоциональное лидерство: искусство управления людьми на основе эмоционального интеллекта /Д. Гоулман – М.: Альпина Бизнес Букс, 2005. – 75 с.

Nauka I Utworzenie XXI Stulecia: Teoria, Praktyka, Innowacje. (Opole). – 29.11.– 30.11.2013. – 65str.– Str.24-27.